

## Hrvatski B2

### Marinela Aleksovski

(Milvia Gulešić Machata, Ana Grgić (ur.), *Hrvatski B2: opisni okvir referentne razine B2*, Zagreb: FF press, 2015.)

#### 1. Uvod

Knjiga *Hrvatski B2 – opisni okvir referentne razine B2* objavljena je 2015., samo dvije godine nakon izdanja *Okvira B1*, no put od opisa B1 (prijelazne razine) do opisa razine B2 hrvatskoga kao inoga jezika kronološki je bio puno dulji, tekao je usporedo i razvijao se zajedno s oblikovanjem opisnoga okvira za razinu B1. U razdoblju od 2008. do 2015. godine tim dvama priručnicima hrvatski jezik kao ini stao je uz bok drugim europskim jezicima, a izdanje prvoga sretno se poklopilo sa službenim ulaskom Republike Hrvatske u EU i potvrdom kojom hrvatski postaje 24. službeni i radni jezik Europske unije. Urednice i autorice tim su velikim projektom potvrdile da hrvatski jezik ide ukorak sa suvremenim standardima europske jezične politike.

*Hrvatski B2* ima 507 stranica. Knjigu su uredile Milvia Gulešić Machata i Ana Grgić, ujedno i suautorice zajedno s još pet suautorica: Ivančicom Banković-Mandić, Jelenom Cvitanušić Tvico, Aidom Korajac, Ivom Nazalević Čučević i Sandom Lucijom Udier. Marko Maraković je složio knjigu i grafički oblikovao naslovnicu.

#### 2. Dijelovi knjige

Knjiga se sastoji od predgovora, zahvala, popisa kratica i znakova, deset poglavlja i dvaju dodataka, kazala pojmova i popisa udžbenika i priručnika za učenje hrvatskoga kao inoga jezika, a na kraju su podatci o autoricama.

**Predgovor** – Predgovor je napisala Zrinka Jelaska, profesorica na Katedri za hrvatski standardni jezik Odsjeka za kroatistiku i vodeća stručnjakinja za hrvatski kao ini jezik.

##### 2. 1. Značajke i namjena priručnika

U prvome poglavlju urednice u kratkim crtama odgovaraju na pitanje što je razina B2, što se od govornika na toj razini okvirno očekuje, kako je tekao rad na opisu te referentne razine, pritom navodeći osnovna obilježja priručnika i njegovu namjenu. Složenost razine B2 očituje se u nekim jezičnim djelatnostima koje su bile podijeljene u dvije podrazine: B2.1 i B2.2 (ili B2+) s napomenom da govornik na razini B2 treba ovladati objema podrazinama, tj. cijelom razinom. Na samostalnoj razini B2 naglasak je na učinkovitoj argumentaciji, uspješnom društvenom diskursu koji

uključuje povratnu informaciju, nadovezivanje na prethodne izjave, ali i na novome stupnju jezične osviještenosti (govornik može sam ispraviti svoje greške ako su uzrok nesporazuma, svjesno pratiti svoj govor kako bi ga ispravio, planirati što će reći te promatrati reakciju sugovornika). Urednice su istaknule kako su radi što iscrpnija opisa standarda znanja na razini B2 morale istražiti i analizirati mikrofunkcije, odnosno kategorije kojima se definira funkcionalna uporaba pojedinih izričaja koji se obično pojavljuju kao replike u jezičnome međudjelovanju, poput izražavanja želja, davanja savjeta i uputa i sl., ali i makrofunkcije kojima se definira uporaba govornoga diskursa koji se sastoji od niza rečenica kao npr. opis, argumentacija, komentar, objašnjenje te opće pojmove. Urednice navode da bi *Hrvatski B2* trebao pridonijeti izradi homogenijih i kvalitetnijih planova i programa za učenje hrvatskoga jezika kao inoga na razini B2, zatim u izradi i standardizaciji ispita te uspostavljanju kriterija vrednovanja za neizvorne govornike. Treba dodati da je priručnik koristan za sve autore koji se upuštaju u pisanje udžbenika, vježbenica, priručnika te za sve lektore koji sami sastavljaju nastavne materijale za razinu B2 jer se napokon na jednome mjestu mogu pronaći važne smjernice i odgovori na brojna pitanja vezana uz kompetencije neizvornih govornika.

Priručnik *Hrvatski B2* omogućuje i samostalnu pripremu za ispite, dakle, namijenjen je i planiranju samostalnoga učenja. Posebno se napominje da taj priručnik valja shvatiti ponajprije kao opis, a ne kao strogi propis o riječima i oblicima koje je potrebno poznavati na razini B2.

## ***2. 2. Opis razine B2: komunikacijska kompetencija, jezične djelatnosti i strategije, kontekst jezične uporabe, tekst***

Drugo poglavlje napisala je Iva Nazalević Čučević. Autorica donosi opći prikaz razine B2 prema Zeroju, opisuje komunikacijske jezične djelatnosti i strategije, kontekst jezične uporabe i tekst. U tome se poglavlju daju primjeri tekstova koje govornici na razini B2 mogu primiti, proizvesti te oni kojima mogu međudjelovati, a popis tekstova je rezultat analize Zerojevih opisivača za komunikacijske kompetencije, djelatnosti i strategije te iskustva iz nastavne prakse. Vrste tekstova nalaze se u preglednome tabličnome prikazu na kraju poglavlja.

## ***2. 3. Pragmatična kompetencija***

U trećemu poglavlju koje je također napisala Iva Nazalević Čučević, opisuje se diskursna i funkcionalna kompetencija koje su određene u Zeroju. Važno je napomenuti da govornici na razinama B1 i B2 ostvaruju iste komunikacijske namjere, s tom razlikom da se one na razini B2 ostvaruju leksički raznovrsnijim, strukturno složenijim te komunikacijski i funkcionalno izražajnijim sredstvima. Na kraju poglavlja nalazi se popis literature.

## 2. 4. *Jezične funkcije*

Četvrto je poglavlje sastavilo svih sedam autorica koje su navedene abecedno. U tome su poglavlju opisane i oprimjerene najčešće jezične funkcije koje su govornicima na razini B2 potrebne u komunikacijskim situacijama. Poglavlje na svojih sto stranica donosi šest većih potpoglavlja, dalje podijeljenih na više manjih jedinica koje su označene brojevima. Njihova dvodijelna struktura olakšava preglednost jer se u lijevome stupcu opisuju strukture, a u desnome daju primjeri. To poglavlje ima svoju posebnu težinu budući da autorice i same ističu kako nije bilo lako povući jasnu granicu između jezične funkcije i njezina konkretna ostvaraja koji bi pripadao opisanoj razini i onih koji bi bili na višoj ili nižoj razini. Brojni su primjeri bili predmeti rasprave, a ponuđena rješenja rezultat dogovora koji se temeljio na dugogodišnjim istraživanjima, analizama i razgovorima. Rad na ovoj vrsti priručnika izuzetno je zahtjevan i izazovan, a u ovome poglavlju izazov je tim veći što je brojnije suautorstvo tako da je i krajnji rezultat plod zajedničkih težnji da se korisniku priručnika što jasnije i iscrpnije omogući uvid u jezične funkcije, odnosno strukture koje svojom složenošću te izborom riječi odgovaraju razini B2. Pritom se ističe da su primjeri realizacija jezičnih funkcija samo jedna od brojnih mogućnosti te uvelike ovise o kontekstu. Ovim se poglavljem otvaraju brojne mogućnosti za daljnja istraživanja jer je propitivanje struktura i razina neiscrpna tema koja poziva na nove analize.

## 2. 5. *Opći pojmovi*

Peto je poglavlje napisalo pet autorica i u njemu donose popis riječi koje su govornicima potrebne ili mogu biti potrebne za sudjelovanje u komunikacijskim situacijama iz prethodnoga, četvrtoga poglavlja. Time su ta dva poglavlja čvrsto povezana i izravno se dopunjuju. Preklapanje popisa općih pojmova s opisom jezičnih funkcija trebalo bi poslužiti korisnicima *Hrvatskoga B2* za organiziranje plana i programa poučavanja na razini B2, a na temelju toga popisa moguće je izrađivati nastavne i ispitne materijale. Klasifikacija leksičkih jedinica prema semantičkim kategorijama pokazala se prikladnom u priručniku za B1, tako da se slijedi isti način podjele na sedam kategorija: egzistencije, količine, prostora, vremena, kvalitete, mišljenja, osjećaja, govorenja i odnosa, a unutar tih kategorija pojmovi su podijeljeni u potkategorije koje se dalje dijele u manje tematske jedinice. U lijevome stupcu nalazi se popis riječi u kanonskome obliku, a kontekstualizirani su primjeri u desnome.

## 2. 6. *Gramatička kompetencija*

U šestome poglavlju, koje je napisala Sanda Lucija Udier, postavlja se okvir za morfologiju koju je govornik usvojio na razini B2 i sintaktičko znanje koje je potrebno da bi se oblici riječi i njihove kombinacije ostvarivale na razini rečenice ili teksta. Od razine B2 se, dakle, premješta naglasak s morfologije na sintaksu i leksik, a posebno na usvajanje složenijih sintaktičkih struktura pa se može istaknuti pregled sintak-

se nezavisnosloženih i zavisnosloženih rečenica. Na toj se razini od govornika očekuje ovladanost neutralnim redoslijedom rečeničnih elemenata u jednostavnoj rečenici, širokim rasponom konektora, uobičajenih kratkih i modalnih izraza te kolokacija.

## **2. 7. Posebni pojmovi**

Sedmo poglavlje, koje je napisalo pet autorica, donosi popis posebnih pojmova za razinu B2 prema Zeroju. Navedeni pojmovi omogućuju govornicima postupan prijelaz prema mogućnosti izražavanja složenijih misli ili tema. Pritom su podebljane leksičke jedinice činjenica razine B2, dok su ostali pojmovi preuzeti iz poglavlja s jezičnim funkcijama u *Hrvatskome B1*. Pritom popis pojmova nije zamjena za rječnik, nego okviran popis leksičkih elemenata koje je potrebno poznavati radi ostvarivanja različitih komunikacijskih zadataka na razini B2, stoga ga je nužno promatrati u kontekstu poglavlja 4. *Jezične funkcije* i 5. *Opći pojmovi* jer sva tri poglavlja zajedno crtavaju temelje jezične kompetencije na razini B2.

## **2. 8. Izgovorna kompetencija**

U osmome poglavlju, koje je napisala Ivančica Banković-Mandić, navedena su govorna obilježja kojima bi govornici na razini B2 trebali ovladati te kakva je odstupanja u vezi s izgovorom na toj razini potrebno ispravljati. Autorica jedan dio poglavlja posvećuje normi i varijacijama, ritmu i intonaciji te naglascima i asimilacijama. U najvećemu dijelu poglavlja bavi se opisom hrvatskih glasova tj. glasičkim repertoarom.

## **2. 9. Pravopisna kompetencija**

Deveto poglavlje napisala je Sanda Lucija Udier. To se poglavlje bavi pravopisnom kompetencijom govornika na razini B2 i autorica u uvodnome dijelu ističe kako je stjecanje pravopisne kompetencije vrlo važan korak u procesu ovladavanja inim jezikom. U kratkim se crtama navode znanja kojima su neizvorni govornici na ovoj razini ovladali u pisanju riječi i rečenica, a posebno se izdvaja pisanje velikoga početnoga slova i bilježenje kratica.

## **2. 10. Sociokulturna kompetencija**

U desetome se poglavlju autorica Milvia Gulešić Machata bavi sociokulturnom ili međukulturnom kompetencijom, donosi podatke iz ZEROJ-a, ali i na primjeru udžbenika za hrvatski kao ini jezik prikazuje sociokulturno znanje na razinama A1–B2 podijeljeno na sedam tematskih jedinica: od svakodnevnoga života, uvjeta života, vrijednosti, uvjerenja i stavova, preko međuljudskih odnosa, govora tijela do društvenih konvencija i ritualnih ponašanja.

### 3. Zaključak

Knjiga *Hrvatski B2: opisni okvir referentne razine B2* važan je putokaz svima koji se bave hrvatskim kao inim jezikom, posebno onima koji izrađuju planove i programe za učenje hrvatskoga kao inoga, sastavljaju ispite te tragaju za jasnijim kriterijima vrednovanja znanja na razini B2. Kako bi planovi postali homogeniji i transparentniji, a ispiti se standardizirali, nužno je bilo stvoriti okvir koji je dovoljno otvoren i prilagodljiv, a u isto vrijeme jasan i pregledan poput ovoga koji sada imamo objavljen i spreman za uporabu. Autorice su u tome zaista i uspjele jer se njime mogu služiti ne samo stručnjaci već i neizvorni govornici razine B2 koji se žele samostalno pripremati za polaganje ispita. Ispit na razini B2 trebaju položiti strani državljani za različite osobne potrebe, naprimjer za potrebe studija u Republici Hrvatskoj.

Zanimljivo je da je istodobno s nastajanjem *Hrvatskoga B2* tekao i projekt izrade ispita za razinu B2 (*Ini hrvatski B2*) u Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja te ispitnoga kataloga za tu razinu, u čemu su sudjelovale i neke autorice *Hrvatskoga B2*, što samo potvrđuje da je ova knjiga objavljena u pravo vrijeme, a njezina će se važnost potvrđivati u godinama koje dolaze. Nadamo se da ćemo jednom u budućnosti imati opis svih referentnih razina za hrvatski kao ini jezik, a poznavajući autorice prvih dvaju okvira, vjerujem da će se ovaj uspješan niz uskoro nastaviti.